

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
EKONOMSKI FAKULTET
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ "TURISTIČKO POSLOVANJE"**

**LOKALNE ZNAMENITOSTI U SVRHU PROMOCIJE
GRADA ŠIBENIKA
Završni rad**

Studentica: Paula Vukorepa, 0018137372

Mentor: Prof. Dr. Sc. Mirko Palić

Zagreb, rujan 2020.

SAŽETAK

Grad Šibenik glavni je grad Šibensko-kninske županije, a smješten je na ušću rijeke Krke, odnosno na sjeveru Dalmacije. Smatra se najstarijim hrvatskim gradom, a njegovo ime prvi put se spominje 1066. godine u povelji kralja Petra Krešimira IV. O povijesnom nastanku imena grada Šibenika zna se relativno malo, a prema povjesničarima smatra se da je ime grada Šibenika prvi put upotrijebljeno oko 550. godine prije Krista. Kao što je već ranije navedeno, grad Šibenik je glavni rad županije, pa je samim time i atraktivna turistička destinacija. Značajnu ulogu u promicanju Analizom podataka evidentno je kako iz godine u godinu grad Šibenik bilježi povećan broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista. Grad je bogat kulturom i povijesnom baštinom, a posebno se ističu četiri tvrđave koje su nezaobilazan dio turističke ponude: Tvrđava sv. Nikole, Tvrđava sv. Mihovila, tvrđava Barone i tvrđava sv. Ivana. Ostale znamenitosti koje grad Šibenik čine atraktivnom turističkom destinacijom su: Katedrala sv. Jakova, Šibenska gradska vijećnica, šetnica u kanalu sv. Ante, Šibenski akvarij, Nacionalni parkovi Krka i Kornati. je samim time i atraktivna turistička destinacija. Značajnu ulogu u promicanju Šibenika kao turističke destinacije ima Turistička zajednica grada Šibenika i turističke agencije.

Ključne riječi: Šibenik, turistička destinacija, turizam, promocija, TZ, znamenitosti;

ABSTRACT

The city of Šibenik is the capital of Šibenik-Knin County, and is located at the mouth of the river Krka, or in northern Dalmatia. It is considered to be the oldest Croatian town, and its name was first mentioned in 1066 in the charter of King Petar Krešimir IV. Relatively little is known about the historical origin of the name of the city of Šibenik, and according to historians it is believed that the name of the city of Šibenik was first used around 550 BC. As mentioned earlier, the city of Šibenik is the main work of the county, and therefore an attractive tourist destination. A significant role in promotion The analysis of data shows that from year to year the city of Šibenik records an increased number of arrivals and overnight stays of domestic and foreign tourists. The city is rich in culture and historical heritage, and four fortresses that are an unavoidable part of the tourist offer stand out: Fortress of St. Nikola, Fortress of St. Mihovil, Barone Fortress and Sv. Ivana. Other sights that make the city of Sibenik an attractive tourist destination are: Cathedral of St. Jakov, Šibenik City Hall, promenade in the channel of St. Ante, Šibenik Aquarium, Krka and Kornati National Parks. is therefore an attractive tourist destination. The Tourist Board of the City of Šibenik and tourist agencies have a significant role in promoting Šibenik as a tourist destination.

Key words: Šibenik, tourist destination, tourism, promotion, TZ, sights;

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Metodologija rada	1
1.3. Sadržaj i struktura rada	2
2. GRAD ŠIBENIK KAO TURISTIČKA DESTINACIJA	3
2.1. Povijest grada Šibenika	6
2.2. Tvrđave grada Šibenika	8
2.1.1. Tvrđava sv. Nikole	8
2.2.2. Tvrđava sv. Mihovila	9
2.2.3. Tvrđava Barone	10
2.2.4. Tvrđava sv. Ivana	11
3. OSTALE ZNAMENITOSTI GRADA ŠIBENIKA	13
3.1. Katedrala sv. Jakova	13
3.2. Šetnica u kanalu sv. Ante	14
3.3. Nacionalni park Krka	16
3.4. Nacionalni park Kornati	17
3.5. Otok Krapanj	18
3.6. Prokljansko jezero	19
4. NAČINI PROMOCIJE ZNAMENITOSTI	20
5. ZAKLJUČAK	24
POPIS LITERATURE	25
POPIS SLIKA I TABLICA	28

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet završnog rada usmjeren je na analizu lokalnih znamenitosti u svrhu promocije grada Šibenika. Završni rad ima opće i specifične ciljeve rada. Opći ciljevi rada su:

- prikazati povijest grada Šibenika i njegov nastanak,
- analizirati grad Šibenik kao turističku destinaciju s naglaskom na statističke podatke o broju dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista i ostvarenoj turističkoj potrošnji za razdoblje od 2016 do 2019. godine.

Za potrebe realizacije specifičnih ciljeva rada analizirani su sljedeći aspekti:

- tvrđave grada Šibenika,
- ostale znamenitosti i
- način promocije znamenitosti s naglaskom na Turističku zajednicu grada Šibenika i turističke agencije.

1.2. Metodologija rada

Tijekom izrade završnog rada korištene su sljedeće znanstvene metode: deduktivna metoda, metoda analize i sinteze i metoda indukcije. Pod deduktivnom metodom podrazumijeva se spoznaja o općim zaključcima temeljem općih činjenica. Isto tako, korištena je i metoda indukcije koja podrazumijeva donošenje zaključaka o općim tvrdnjama temeljem konkretne (pojedinačne) tvrdnje. Za opisivanje i definiranje korištena je metoda analize i sinteze. Metoda analize znači razdvajanje složenih činjenica na jednostavnije dijelove, a u radu je korištena za prikaz statističkih podataka o turističkim dolascima i ostvarenoj turističkoj potrošnji za razdoblje od 2016. do 2019. godine.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Završni rad dijeli se u pet poglavlja. U uvodnom poglavlju analiziraju se ciljevi, znanstvene metode i struktura sadržaja završnog rada. U drugom poglavlju govori se o Šibeniku kao turističkoj destinaciji. U ovom poglavlju prikazuje se kratak povijesni pregled grada Šibenika i tvrđave grada Šibenika. U trećem poglavlju govori se o ostalim znamenitostima grada Šibenika s naglaskom na katedralu sv. Jakova, šetnicu u kanalu sv. Ante, Nacionalne parkove Krka i Kornati, otok Krapanj i Prokljansko jezero. U četvrtom poglavlju govori se o načinu promocije znamenitosti s aspekta marketinga u turizmu, a poseban naglasak je stavljen na promociju znamenitosti grada Šibenika kroz turističke agencije čije je sjedište u Šibeniku i Turističku zajednicu Šibensko-kninske županije. Zaključak predstavlja sintezu svega obrađenog u radu, a na kraju rada nalazi se popis literature i priloga (slika i tablica) koje su korištene prilikom pisanja rada.

2. GRAD ŠIBENIK KAO TURISTIČKA DESTINACIJA

Turistička destinacija kao pojam u turističku terminologiju uvedena je sedamdesetih godina prošlog stoljeća, a sukladno članku 2. točka 1. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma („Narodne novine“ br. 52/19, 42/20) „turistička destinacija se definira kao tržišno i turistički valorizirana prostorna cjelina koja predstavlja cilj turističkih putovanja i obuhvaća područje jedne ili više jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave.“ Drugim riječima, može se reći kako je turistička destinacija „sinonim za turistički lokalitet, zonu ili određenu regiju.“ (Bartoluci, 2013, str. 48).

Prema rezultatima provedenih istraživanja u predmetu turističke destinacije i izbora iste, valja istaknut kako je ista „uvjetovana prvenstveno željama, interesima, sklonostima i potrebama turista“ (Vukonić i Čavlek, 2001, str. 34). Iz ranije navedenog zaključuje se kako turistička destinacija predstavlja prostornu cjelinu koja ima odgovarajuću ponudi na način da odgovara turističkom tržištu.

U promociji grada Šibenika kao turističke destinacije veliku ulogu ima Turistička zajednica grada Šibenika. Šibenik je izuzetno atraktivna turistička destinacije, koja kao takve privlači različite turiste, a razlog toga je bogata ponuda kulturnih, društvenih i povijesnih zbivanja na ovom području.

Većina turista posjećuju Šibenik zbog odmora i opuštanja tijekom ljetne sezone, a iz godine u godinu vidljiv je razvoj kulturnog turizma, seoskog turizma i ostalih oblika modernih oblika turizma. Područje grada Šibenika ime bogatu kulturnu baštinu, a o istoj će se detaljnije govoriti u nastavku rada. Osim kulturne baštine, ovo područje krasi i brojne znamenitosti i kulturni događaji koji sve više rado posjećeni.

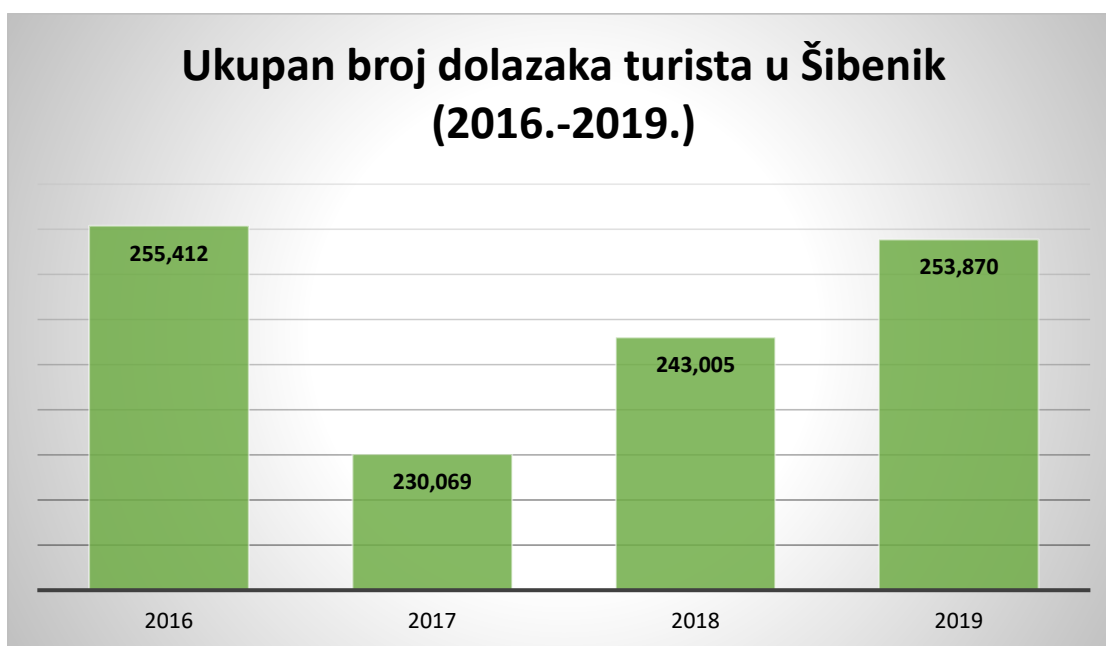
U prilog svemu ranije navedenome ide i činjenica da Šibenik iz godinu u godinu bilježi porast broja dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista. U nastavku rada tablično i grafički se prikazuje dolazak i noćenje domaćih i stranih turista na području grada Šibenika za razdoblje od 2016. do 2019. godine.

Tablica 1. Dolazak domaćih i stranih turista u grad Šibenik (2016.-2019.)

TZ	2016.		2017.		2018.		2019.	
	DOMAĆI	STRANI	DOMAĆI	STRANI	DOMAĆI	STRANI	DOMAĆI	STRANI
Šibenik	41.838	213.574	42.886	187.183	47.939	195.066	52.519	201.351
UKUPNO	255.412		230.069		243.005		253.870	

Izvor: izrada autorice prema izvješćima TZ Šibenik

Tablicom 1. prikazan je broj dolazaka domaćih i stranih turista u grad Šibenik za razdoblje od 2016. do 2019. godine. U 2016. godini ukupan broj dolazaka turista iznosio je 255.412, dok je u 2017. godini smanjio se za 25.343, odnosno ukupan broj dolazaka iznosio je 230.069. U 2018. godini taj broj ponovno raste na 243.005, dok je u 2019. godini ukupan broj dolazaka domaćih i stranih turista porastao na 253.870. Ranije analizirani podaci prikazani su i Slikom 1.

Slika 1. Ukupan broj dolazaka turista u grad Šibenik (2016-2019)

Izvor: izrada autorice prema izvješćima TZ Šibenik

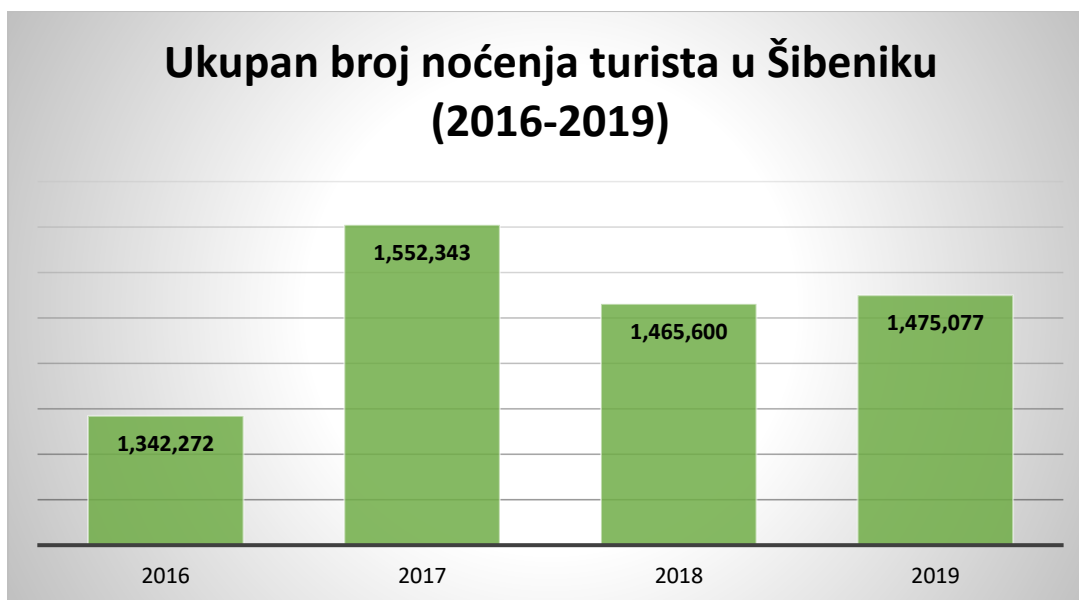
Tablicom 2. prikazan je broj noćenja domaćih i stranih turista u gradu Šibeniku za razdoblje od 2016. do 2019. godine.

Tablica 2. Noćenje domaćih i stranih turista u gradu Šibeniku (2016.-2019.)

TZ	2016.		2017.		2018.		2019.	
	DOMAĆI	STRANI	DOMAĆI	STRANI	DOMAĆI	STRANI	DOMAĆI	STRANI
Šibenik	201.689	1.140.583	230.069	1.322.274	326.264	1.139.336	340.009	1.135.068
UKUPNO	1.342.272		1.552.343		1.465.600		1.475.077	

Izvor: izrada autorice prema izvješćima TZ Šibenik

Iz Tablice 2. uočljivo je kako raste broj noćenja turista na području grada Šibenika. U 2016. godini ukupan broj noćenja domaćih i stranih turista iznosio je 1.342.272, dok se u 2017. godini taj broj povećao za 210.071, odnosno povećao se na 1.552.343. U 2018. godini ukupan broj noćenja iznosio je 1.465.600, dok je u 2019. godini ponovno se povećao za 9.477, odnosno ukupan broj noćenja iznosio je 1.475.077. Ranije analizirani podaci prikazani su Slikom 2.

Slika 2. Ukupan broj noćenja turista u Šibeniku (2016-2019)

Izvor: izrada autorice prema izvješćima TZ Šibenik

2.1. Povijest grada Šibenika

Grad Šibenik je smješten na području sjeverne Dalmacija odnosno „glavni je grad Šibensko-kninske županije i smatra se najstarijim hrvatskim gradom na jadranskoj obali“ (Šibenik.hr, <https://www.dalmatiasibenik.hr/hr/istrazi/obala/sibenik/>) Geografski položaj Šibenika prikazan je Slikom 3.

Slika 3. Geografski položaj Šibenika

Izvor: Google Maps, dostupno: <https://www.google.com/maps/vt/data> (pristupljeno i preuzeto 07.08.2020.)

Ime Grada Šibenika prvi put se „spominje 1066. godine, odnosno u povelji kralja Petra Krešimira IV., zbog čega nosi naziva i Krešimirovim gradom, a u njoj se ističe kako kralj podjeljuje ženskom benediktinskom samostanu sv. Marije u Zadru kraljevsku zaštitu i slobodu“ (Lipovec, 2013).

Osim ranije spomenutog dokumenta prema povijesnim nalazima smatra se da je sačuvan još jedna dokument iz 1089. godine u kojem se spominje hrvatski kralj Stjepan II. Prema

tom dokumentu kralj Stjepan je boravio na području grada Šibenika, te je tom je prilikom kralj održao sabor na području Donjeg Polja koje je od Šibenika udaljeno svega par kilometara. Prema istraživanjima postoji mogućnost kako je taj dokument krivotvoren.

Jedna od osnovnih značajna današnje urbane formacije Šibenika je njegova povijesna gradska jezgra koja je nastala postupno tijekom stoljeća. Iako se o nastanku Šibenika zna relativno malo, odnosno ne postoje sigurni dokazi o nastanku današnjeg grada Šibenika, valja istaknuti kako stručnjaci navode kako se prvo ubrano središte današnjeg Šibenika formiralo na području današnjeg duplog bedema u Docu do katedrale (Grubišić, Knezović-Grubišić, 2010, str. 7).

Grad Šibenik kakvog poznajemo danas, počeo se razvijati 1169. godine iz naselja podno tvrđave sv. Mihovila koja se uzdiže na strmoj litici iznad grada, kada ujedno dobiva i status grada. Nakon turbulentnih povijesnih zbivanja, Šibenik 1412. godine dolazi pod vlast Venecije (Turistička zajednica grada Šibenika). Nedugo nakon tog dolazi do prodora i ratova s Turcima, a radi obrane Šibenika, grade se fortifikacijski sustavi. Bitka iz 1647. godine smatra se najvećim osmanskim napadom na Šibenik.

U razdoblju od 13. do 15. stoljeća urbanističko širenje Šibenika obuhvaćalo je širenje ostalim urbanim dijelovima jugoistočne padine, koji su već od početka 13. stoljeća bili ograđeni bedemima. Od 15. stoljeća započinje intenzivan razvoj graditeljske djelatnosti koju je predvodio Juraj Matejev Dalmatinac (Grubišić, Knezović-Grubišić, 2010, str. 7). Sredinom 16. stoljeća grad Šibenik je zahvatila kuga koja je za sobom ostavila brojne posljedice nakon kojih se grad Šibenik dugo i sporo oporavljao. S propašću Venecije, 1797. godine grad Šibenik postaje sastavni dio Habsburške Monarhije pod čijom vlašću ostaje do kraja Prvog svjetskog rata.

Po okončanju Prvog svjetskog rata, grad Šibenik se ponovno nalazi pod talijanskom okupacijom koja je trajala sve do 1921. godine, kada je grad priključen Kraljevini SHS (Turistička zajednica grada Šibenika). Šibenik je u sastavu Kraljevine SHS ostao svega dvadesetak godina, te ga 1941. godine ponovno zauzimaju Talijani. Italija je u Drugom svjetskom ratu je služeno kapitulirala, pa vlast nad Šibenikom preuzima NDH.

2.2. Tvrđave grada Šibenika

Grad Šibenik ima četiri značajne tvrđave, koje su izuzetno primamljiva turistička destinacija svakom turistu, a to su:

1. Tvrđava sv. Nikole,
2. Tvrđava sv. Mihovila,
3. Tvrđava Barone i
4. Tvrđava sv. Ivana.

U nastavku rada govorit će se o svakog tvrđavi posebno te će se prikazati njihova povijest i značaj.

2.1.1. Tvrđava sv. Nikole

Tvrđava sv. Nikole smještena je u Kanalu sv. Ante, a karakterizira je jedinstven renesansni izgled koja kao takva predstavlja bitan spomenik svjetske baštine. Izgrađena je na mjestu starog benediktinskog samostana po kojem je ujedno ova tvrđava i dobila ime. (Turistička zajednica grada Šibenika, <https://www.dalmatiasibenik.hr/hr/istrazi/obala/sibenik/>).

Ova tvrđava je izgrađena sredinom 16. stoljeća, a projekt je izradio mletački arhitekt Gian Girolama Sanmichellija, odnosno u vrijeme kada je Šibenik bio pod mletačkom vlašću.

Sve do danas ova tvrđava je zadržala svoj izvorni oblik, te je upravo iz toga razloga i svoje ljepote prepoznata kao izrazito bitna renesansna ostavština. Ova tvrđava je 2017. godine upisana u Listu svjetske baštine UNESCO-a u sklopu nominacije "Obrambeni sustavi Republike Venecije 16. i 17. stoljeća". Tvrđava sv. Nikole prikazana je Slikom 4.

Slika 4. Tvrđava sv. Nikole

Izvor: <https://www.sibenik-tourism.hr/lokacije/tvrđava-sv-nikole/2.html> (pristupljeno i preuzeto 07.08.2020.)

2.2.2. Tvrđava sv. Mihovila

Tvrđava sv. Mihovila je značajna i prepoznatljiva po svojoj turbulentnoj povijesti, a u vrijeme ratnih osvajanja služila je kao temeljna točka obrambenog gradskog sustava. Tvrđava sv. Nikole smatra se najočuvanijom tvrđavom iz 13. stoljeća, dok zidine i vanjska struktura datiraju iz 15. i 16. stoljeća. S obzirom da je bila obrambena točka ratnih zbivanja, tijekom stoljetnog ratovanja tvrđava je značajno oštećena, a konačnu obnovu doživjela je 2014. godine. Prilikom obnove tvrđavi je prirodan novi značaj, a isto tako je oformljena i ljetna pozornica na otvorenom te šetnica na bedemima tvrđave. (Turistička zajednica grada Šibenika, <https://www.dalmatiasibenik.hr/hr/istrazi/obala/sibenik/>). Tvrđava sv. Mihovila prikazana je Slikom 5.

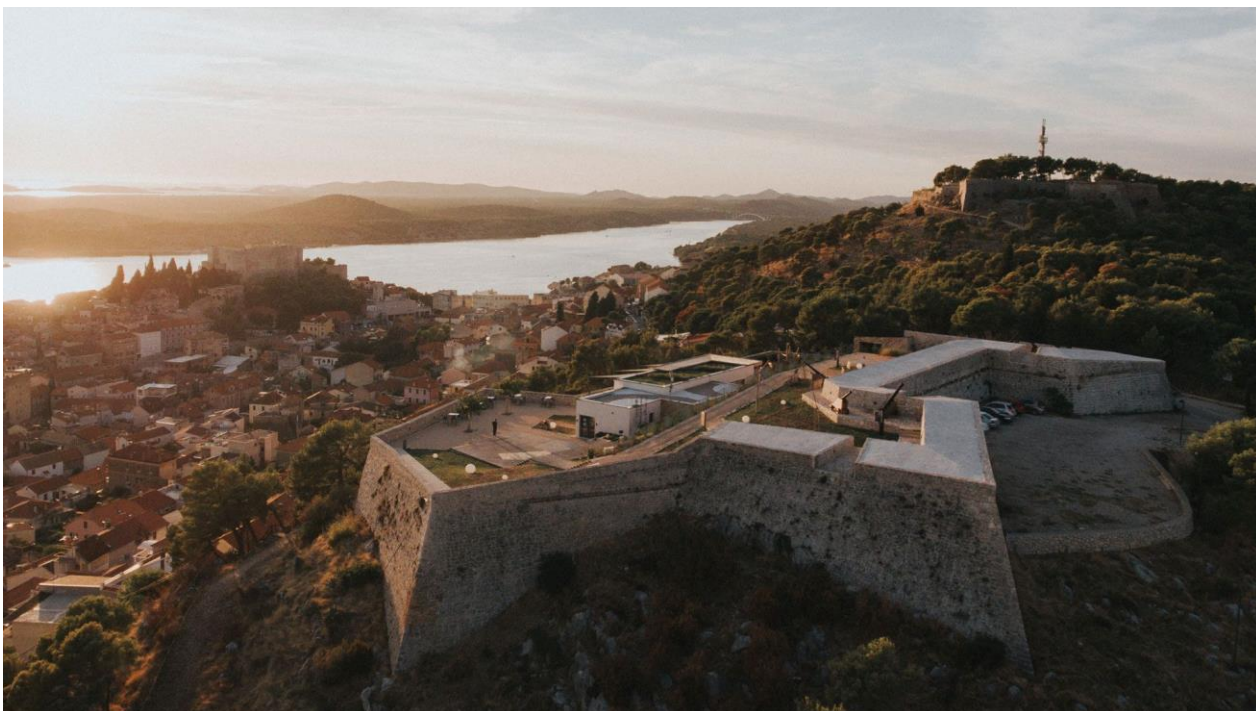

Slika 5. Tvrđava sv. Mihovila

Izvor: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c2/Ka%C5%A1tel-s-Baronea.jpg/1200px-Ka%C5%A1tel-s-Baronea.jpg> (pristupljeno i preuzeto 08.08.2020.)

2.2.3. Tvrđava Barone

Tvrđava Barone nalaze se na brdu nadmorske visine od 115 metara, izgrađena je odmah nakon tvrđave sv. Ivana pred dolazak osmanske vojske tijekom Kandijskog rata. zagrađena je po nalogu zapovjednika obrane Šibenika baruna Christopha Martina von Degenfelda po kojem nosi i ime. U početku je izgrađena kao manja utvrda (*ridotto*) da bi konačni oblik dobila 1659. godine za vrijeme generalnog providura Antonija Bernarda (Turistička zajednica grada Šibenika). Tvrđava Barone prikazana je Slikom 6.

Slika 6. Tvrđava Barona

Izvor: <https://www.sibenik-tourism.hr/lokacije/tvr-ava-barone/6.html> (pristupljeno i preuzeto 08.08.2020.)

2.2.4. Tvrđava sv. Ivana

Tvrđava sv. Ivana podignuta je sredinom 17. stoljeća, točnije 1646. godine. Ova tvrđava je izgrađena na inicijativu mletačkog vojnika Antonija Lenija prije početka Kandijskog rata. Ova tvrđava, također, ima turbulentnu povijest, a zbog svoje ljepote 1967. godine uslijedila je borba Turaka za tvrđavu sv. Ivana.

Po svojom obliku tvrđava je zvjezdastog oblika, a od početka svog postojanja pa do danas zidovi tvrđave su često ojačavani i obnavljani. (Turistička zajednica grada Šibenika, <https://www.dalmatiasibenik.hr/hr/istrazi/obala/sibenik/>). Tvrđava sv. Ivana prikazana je Slikom 7.

Slika 7. Tvrđava sv. Ivana

Izvor: <https://www.sibenik-tourism.hr/lokacije/tvrdava-sv-ivana/5.html> (pristupljeno i preuzeto 08.08.2020.)

3. OSTALE ZNAMENITOSTI GRADA ŠIBENIKA

U ostale znamenitosti grada Šibenika ubrajaju se Katedrala sv. Jakova, Šibenska gradska vijećnica, šetnica u kanalu sv. Ante, Šibenski akvarij, Sokolarski centar Šibenik, Perivoj Roberta Visianija, Nacionalni parkovi Krka i Kornati. U nastavku rada prikazuje se i opisuje Katedrala sv. Jakova, šetnica u kanalu sv. Ante, Nacionalni park Krka i Kornati, otok Krapanj i Prokljansko jezero.

3.1. Katedrala sv. Jakova

Katedrala sv. Jakova je jedna od najljepših i najznačajnijih sakralnih objekata u Hrvatskoj, koja je, zbog svoje vrijednosti, prije 2000. godina pod zaštitom UNESCO-a. Za razliku od ostalih katedrala, ovu katedralu krasí jedinstven ugođaj unutrašnjeg svijetla (Slika 8).

Slika 8. Katedrala sv. Jakova

(Izvor: <https://smart-travel.hr/katedrala-svetog-jakova-sibenik/> pristupljeno i preuzeto

08.08.2020.)

Katedrala sv. Jakova nastala je u urbanom dijelu grada Šibenika a izgrađena je u renesansnom stilu. Kao što je i ranije istaknuto, Šibenik je 1298. godine dobio status grada, a stanovništvo je maštalo o novoj katedrali. Zamisao stanovništva počeo se ostvarivati početkom 15. stoljeća, točnije 1402. godine kada je u biskupiju došao biskup Pulšić. U izgradnji katedrale sudjelovao je biskup Pulšić, kao predstavnik šibenske biskupije, gradski knez, 45 vijećnika i službeni bilježnici. Službena gradnja katedrale sv. Jakova započela je 1431. godine, te je uz kraće prekide potrajala do 1536. godine.

„Katedrala se gradila u teškim vremenima, odnosno u vrijeme borbe za mađarsko-hrvatsko prijestolje između Žigmunda Luksemburškog i Ladislava Anžuvina“ (Smart Travel, 2014), odnosno u vrijeme žestokih borbi između Mlečana i Šibenčana te nasilne mletačke okupacije. Ovo razdoblje je, također, obilježila i provala Turaka na šire gradsko područje i kuga.

Šibenska katedrala je jedina katedrala u Europi koje je izgrađena od kamena iz kamenoloma na otocima Braču, Rabu i Korčuli. Isto tako, bitno je istaknuti kako je ovo prva građevina koja je nastala na principu utorenih ploča i čiji volumen izvana u potpunosti odgovara obliku unutrašnjih prostora.

Samim pogledom na šibensku katedralu vidljiva je specifična ikonografija koja se sastoji od 74 skulpture (3 lavlje i 71 ljudska glava). „Katedrala ima oblik latinskog križa, te je duga ukupno 38 metara, a široka 14 metara, dok je njezina srednja lađa visoka 19 metara, a kupola 31 metar. Na križištu središnje i poprečne lađe (transept) kvadratna osnova nosi osmerokutni tambur sa 16 prozora iznad kojeg se uzdiže kupola, ali i skulpture nebeskih zaštitnika (djelo Nikole Firentinca)“ (Smart Travel, 2014).

3.2. Šetnica u kanalu sv. Ante

Šetnica u kanalu sv. Ante (Slika 9.) otvorena je na dan sv. Ante, odnosno 2013. godine pod okriljem projekta „Turistička valorizacija Kanala sv. Ante u Šibeniku“, a vrijednost projekta iznosila je 1.443.485 eura. Ovaj projekt proveden je pod inicijativom Javna ustanova Zaštićene prirode vrijednosti Šibensko-kninske županije u suradnji sa Šibensko-kninskom županijom i Državnim zavodom za zaštitu prirode.

Slika 9. Šetnica u kanalu sv. Ante

Izvor: <http://www.d-a-z.hr/hr/vijesti/otvorena-setnica-kroz-sibenski-kanal-sv-ante,2042.html> (pristupljeno i preuzeto 08.08.2020.)

Šetnica kroz Kanal sv. Ante duga je 4,4 kilometra, a autor projekta je zadarski arhitekt Nikola Bašić. Kanal sv. Ante je značajan dio krajobraza „Kanal – Luka u Šibeniku“, a obuhvaća prostor Šibenskog most sve do Tvrđave sv. Nikole (DAZ, 2013).

Osim šetnice kroz Kanal sv. Ante, uređen je i vidikovac koji se nalazi na najvišoj točki u kanalu, s kojeg se pruža pogled na Šibenik, cijeli kanal, Solaris i Tvrđavu sv. Nikole. Do šetnice se može doći automobilom, pješice, biciklom ili brodom, a uzduž šetnice

postavljene su klupe i stolovi za odmor u prirodni. Uz rub šetnice zasađene su mediteranske biljke, te su postavljene solarne svjetiljke za noćnu rekreaciju.

3.3. Nacionalni park Krka

Nacionalni park Krka (Slika 10.) nalazi se na području Šibensko-kninske županije a proteže se na 109 četvornih metara, a proglašen je nacionalnim parkom 1985. godine. Ovaj nacionalni park krasi ljepota brojnih slapova od kojih su najpoznatiji, a ujedno i najposjećeniji Skradinski buk i Roški slap. Nacionalni park Krku krasi izuzeto bogata i čista priroda, a smatra se jednim od vrijednih izvora ekosustava gdje uspijevaju brojne endemske vrste flore i faune (Nacionalni park Krka, <http://np-krka.hr/>).

Slika 10. Nacionalni park Krka

Izvor: <https://conte-adriatic.com/hr/nacionalni-park-krka/> (pristupljeno i preuzeto 09.08.2020.)

3.4. Nacionalni park Kornati

Nacionalni park Kornati (Slika 11.) smješten je na području između južnog i sjevernog Jadrana. Ovaj nacionalni park ima brojne specifičnosti, a jedna od njih je sitno raslinje i ujednačena kopnena vegetacija te niska nadmorska visina. Zbog relativno male površine i nevelike nadmorske visine, klima je na cijelom području Kornata gotovo potpuno izjednačena. (Nacionalni park Kornati, <http://www.np-kornati.hr/hr/>).

Slika 11. Nacionalni park Kornati

Izvor: <http://www.campingsolaris.com/nacionalni-park-kornati/> (pristupljeno i preuzeto 09.08.2020.)

Nacionalni park Kornate krasi okomite litice kornatskih otoka, što je ujedno i najatraktivniji fenomen ovog područja. Od kulturne baštine na Nacionalnom parku Kornati smješтана je trobrodna starokršćanska bazilika u podnožju utvrde Tureta i prirodni nastavak Nacionalnog parka Kornati – park prirode Telaščica (Camping Resort Solaris).

3.5. Otok Krapanj

Otok Krapanj (Slika 12.) je smješten u Šibenskom akvatoriju, najniži je i najmanji naseljeni otok na Jadranu. Njegova najveća nadmorska visina je 1,25 m. Na hridima otoka Krapanj nalaze se spužve i crveni koralji, a je otok Krapanj poznat po spužvarstvu i ronjenju.

Plaže na otoku Krapanj su uglavnom šljunkaste, pa su kao takve prikladne da odmor s djecom i ljubiteljima sportskih aktivnosti. Od povijesnih znamenitosti na otoku Krapanju nalazi se krapanjski samostan u kojem se nalazi slika Posljednje večere iz sredine 16. stoljeća i bizantska Madonna slikana pod utjecajem renesansnog slikarstva (Adria Gata) Unutar samostana nalazi se i muzej u kojem su izložene zbirke spužava, koralja, amfora i antiknog posuđa.

Slika 12. Otok Krapanj

Izvor: <https://www.otoci.eu/krapanj-s-kopna-na-otok-prijeci-cete-mostunom/> (pristupljeno i preuzeto 10.08.2020.)

3.6. Prokljansko jezero

Prokljansko jezero (Slika 13.) smješteno je u neposrednoj blizini Nacionalnog parka Krka, odnosno između Šibenika i Skradina, u donjem toku rijeke Krka. Prokljansko jezero je prirodan fenomen jer mu je površina iznad površine mora, a dno ispod razine mora. Zbog svoje ljepote i raznolikosti privlači sve veći broj turista. Jezero napajaju rijeke Krka i Guduća, a ulijeva se uskim Prokljanskim kanalom u Jadransko more kod šibenske luke (Hrvatska enciklopedija).

Slika 13. Prokljansko jezero

Izvor: <https://www.ludens.media/prokljansko-jezero/> (pristupljeno i preuzeto 10.08.2020.)

Za Prokljansko jezero karakterističan je lov tijekom cijele godine. Na ulazu u Prokljansko jezero nalazi se Prokljanski kanal čija je najveća dubina 36 m. U Prokljanskom kanalu, osim slatkovodne ribe i morskih životinja, mogu se pronaći i kornjače – glavate želve. Za Prokljanski kanal svojstven je i uzgoj riba (orade i brancina), te uzgoj dagnji.

4. NAČINI PROMOCIJE ZNAMENITOSTI

Kvaliteta ima izravan utjecaj na uspješnost proizvoda ili usluge, pa je stoga kao takva izravno povezana sa zadovoljstvom i vrijednošću kupca. Slijedom navedenog, definicija kvalitete u užem smislu definira se u odnosu na zadovoljstvo kupaca. Ta definicija koja je usredotočena na zadovoljstvo klijenata sugerira da kvaliteta započinje od promocije, odnosno marketinga usluga koje se nude. Dokazano je da postoji izravna veza između kvalitete proizvoda i operativne uspješnosti u promociji znamenitosti (Kotler i dr. 2010, str. 34).

Na kvalitetu se nastavlja i marketing, odnosno promidžba usluga, a pod definicijom marketinga podrazumijeva se promocija usluga koje se nude na tržištu, a sve s ciljem zadovoljavanja potreba klijenata. Drugim riječima, to je ljudska aktivnost koja je usmjerena ka zadovoljavanju potreba i želja kroz proces razmjene. Upravljanje marketingom (promocijom) definira se kroz analizu, planiranje, provedbu i nadzor programa koji su osmišljeni radi stvaranja, izgradnje i održavanja korisne razmjene s krajnjim potrošačima a sve u svrhu posizanja konačnog cilja, u ovom slučaju promidžbe znamenitosti (Kotler i dr, 2010, str. 35).

Prema Kotler i dr. (2010) upravljanje marketingom smatra se izvršnim zadatkom menadžera koji upravlja promocijama, a upravljanje se temelji na tri osnovne koncepcije:

1. koncepcija proizvodnje: jedna od najstarijih filozofija kojom se vode prodavači. Koncepcija proizvodnje drži da će potrošači biti skloniji proizvodima koji su dostupni i vrlo povoljni te bi se menadžer trebao usredotočiti na učinkovitost proizvodnje i distribucije.
2. koncepcija proizvoda: temelji se na to da su potrošači skloniji postojećim proizvodima i oblicima proizvoda, na menadžeru upravljanja je da razvije dobru ponudu proizvoda i usluga.
3. koncepcija prodaje: temelji se na pretpostavci da potrošači neće kupovati proizvode u čiju promociju se ne ulažu dodatni promidžbeni naponi. Prodajna koncepcija ne

stvara dugoročne odnose s klijentom jer je fokus na tome da se stvori ponuda koja će zadovoljiti klijente.

Promocija znamenitosti grada Šibenika predviđena je Strategijom razvoja inovativnog turizma grada Šibenika iz 2014. godine. Ovim dokumentom se osigurao sustavan i koordiniran razvoj turizma u Šibeniku, temeljen na osnovnoj ideji bolje turističke valorizacije vrijednih resursa kojima Šibenik raspolaže.

Isto tako, važno je istaknuti kako su Strategijom obuhvaćeni i analizirani glavni dionici turističkoj razvoja i promocije grada Šibenika. Glavni dionici turističkoj razvoja i promicanja grada Šibenika su Turistička zajednica grada Šibenika i turističke agencije.

Sukladno članku 4. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskoj turizma („Narodne novine“ br. 52/19, 42/20) propisano je kako su turističke zajednice organizacije koje djeluju po načelu destinacijskog menadžmenta, a osnivaju se radi promicanja i razvoja turizma Republike Hrvatske i gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske usluge i usluge u turizmu ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom na način da upravljaju destinacijom na razini za koju je osnovana. Isto tako, turistička zajednica ima značajnu ulogu u provođenju promotivnih aktivnosti u zemlji i inozemstvu.

Osnovni ciljevi turističke zajednice propisani su člankom 9. Zakona o turističkim zajednicama, a istim je propisano kako su ciljevi turističkih zajednica:

- Razvoj marketinga destinacije kroz koordiniranje ključnih aktivnosti turističkog razvoja (planiranje, razvoj turističkog proizvoda u destinaciji, financiranje, donošenje i provedba odluka), u skladu s dokumentima kojima se definira nacionalna strategija razvoja turizma.
- Osiguravanje cjelovitije zastupljenosti specifičnih lokalnih/regionalnih interesa kroz jačanje lokalne/regionalne inicijative i povezivanje dionika na lokalnom/regionalnom nivou radi stvaranja međunarodno konkurentnih turističkih proizvoda.

- Poboljšanje uvjeta boravka turista u destinaciji te razvijanje svijesti o važnosti i gospodarskim, društvenim i drugim učincima turizma, kao i potrebi i važnosti očuvanja i unaprjeđenja svih elemenata turističkih resursa osnove određene destinacije, a osobito zaštite okoliša, kao i prirodne i kulturne baštine sukladno načelima održivog razvoja.

Uloga turističkih agencija u promociji grada Šibenika je značajna. Naime, u promociju Šibenika uključeno je nekoliko agencija:

- Archipelago,
- Slaptours,
- Šibenski plus,
- Holidays Croatia,
- Kola fjaka,
- Nik,
- Dalmatia travel,
- Kancelarija 2.0.,
- Hrvatski klub putnika.

Turističke agencije sastavljaju brošure o promociji grada Šibenika, a trenutno su aktualne tri brošure:

- Brošura o planu stare jezgre grada Šibenika,
- Brošura o planu grada Šibenika,
- Šibenik In Your Pocket 2019.

Slika 14. Brošura o promociji Šibenika

Izvor: <https://sibenskiportal.rtl.hr/naslovna/koliko-nas-kostaju-clanci-o-sibeniku-u-stranim-medijima-odgovor-ce-vas-iznenaditi/> (pristupljeno i preuzeto 10.08.2020.)

Turistički vodiči brošure dijele besplatno ili se iste mogu direktno preuzeti u prostorijama turističkih agencija. Isto tako dostupne su i online brošure koje može preuzeti svaki gost koji dolazi u Šibenik.

5. ZAKLJUČAK

Tijekom svog postanka grad Šibenik je imao dugu i turbulentnu povijest. Naime, grad Šibenik je jedan od najstarijih gradova na jadranskoj obali, a prvi put se spominje u povelji kralja Petra Krešimira IV. 1066. godine. Unatoč brojnim teorijama o nastanku grada Šibenika, o njegovom postanku zna se relativno malo. Unatoč tome, što je status grada dobio u 14. stoljeću, grad Šibenik je tijekom svoje povijesti uvijek bio pod okupacijom ili u sastavu neke velike sile.

Danas je grad Šibenik izuzetno atraktivna turistička destinacija u čijoj promociji aktivno sudjeluju Turistička zajednica grada Šibenika i turističke agencije. Od poznatih znamenitosti valja istaknuti četiri tvrđave koje se nalaze u Šibeniku, a to su: tvrđava sv. Nikole, tvrđava sv. Mihovila, tvrđava Barone i tvrđava sv. Ivana. Ove četiri tvrđave predstavljaju veliko kulturno i povijesno blago grada Šibenika, te su kao takve izuzetno primamljiva turistička destinacija svakom turistu.

Ostale znamenitosti koje se nalaze na području grada Šibenika su: Katedrala sv. Jakova, šetnica u kanalu sv. Ante, Nacionalni parkovi Krka i Kornati, otok Krapanj i Prokljansko jezero. Sve ove znamenitosti su pod zaštitom UNESCO-a i kao takve privlače turističke iz različitih dijelova svijeta. Razlog toga je njihova specifičnosti i prirodna ljepota koja je rado viđena.

Kao što je i ranije istaknuto, u promociji znamenitosti sudjeluju Turistička zajednica grada Šibenika i turističke agencije koje imaju sjedište u gradu Šibeniku. Promocija se uglavnom vrši marketing promocijom na Internet stranicama, sastavljenim brošurama o gradu Šibeniku i slično.

POPIS LITERATURE

KNJIGE

Bartoluci, M., (2013). Upravljanje razvojem turizma i poduzetništva. Zagreb: Školska knjiga

Grubišić, S., Knežević-Grubišić M. (2010). Šibenik i šibenska turistička regija, Arhiva turističke naklade d.o.o., Turistička zajednica Šibensko-kninske županije

Kotler, P., Bowen, J.T., Makens, J. (2010.) Marketing u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu, Mate d.o.o.

Vukonić, B. i Čavlek, N., (2001). Rječnik turizma. Zagreb: Masmedia

STRUČNI ČLANCI

Lipovec, J. (2013). Iz povijesti Grada Šibenika, dostupno:
<http://www.lipovec.me/sibenik.htm> (pristupljeno 07.08.2020.)

INTERNET STRANICE

Adria Gate, Otok Krapanj, dostupno: <https://www.adriagate.com/Hrvatska-hr/Krapanj-otok>
Krapanj (pristupljeno 10.08.2020.)

Camping Resort Solaris, Nacionalni park Kornati, dostupno:
<http://www.campingsolaris.com/nacionalni-park-kornati/> pristupljeno 09.08.2020.)

Conte Adriatic (2020). Nacionalni park Krka, dostupno: <https://conte-adriatic.com/hr/nacionalni-park-krka/> (pristupljeno 09.08.2020.)

Dalmacija - Šibenik, Zemljopisni i povijesni položaj Šibenika, dostupno: <http://www.dalmatiasibenik.hr/hr/istrazi/obala/sibenik/> (pristupljeno 07.08.2020.)

DAZ (2013). Otvorena šetnica kroz šibenski Kanal sv. Ante, dostupno: <http://www.d-a-z.hr/hr/vijesti/otvorena-setnica-kroz-sibenski-kanal-sv-ante,2042.html> (pristupljeno 08.08.2020.)

Hrvatska enciklopedija, Prokljansko jezero, dostupno: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=50855> (pristupljeno 10.08.2020.)

Nacionalni park Krka (2019). Roški slap, dostupno: <http://np-krka.hr/stranice/roski-slap/18.html> (pristupljeno 09.08.2020.)

Nacionalni park Krka (2019). O Nacionalnom parku "Krka", dostupno: <http://np-krka.hr/stranice/nacionalni-park-krka/2.html> (pristupljeno 09.08.2020.)

Nacionalni park Kornati, O Kornatima, dostupno: <http://www.np-kornati.hr/hr/o-parku/klimatski-uvjeti> (pristupljeno 09.08.2020.)

Smart Travel (2014). Katedrala svetog Jakova - Šibenik, dostupno: <https://smart-travel.hr/katedrala-svetog-jakova-sibenik/> (pristupljeno 08.08.2020.)

Turistička zajednica grada Šibenika, Povijest grada Šibenika, dostupno: <https://www.sibenik-tourism.hr/stranice/povijest/61.html> (pristupljeno 07.08.2020.)

Turistička zajednica grada Šibenika, Tvrđava sv. Nikole, dostupno: <https://www.sibenik-tourism.hr/lokacije/tvrđava-sv-nikole/2.html> (pristupljeno 08.08.2020.)

Turistička zajednica grada Šibenika, Tvrđava sv. Ivana, dostupno: <https://www.sibenik-tourism.hr/lokacije/tvrđava-sv-ivana/5.html> (pristupljeno 08.08.2020.)

Turistička zajednica grada Šibenika, Tvrđava Barona, dostupno: <https://www.sibenik-tourism.hr/lokacije/tvr-ava-barone/6.html> (pristupljeno 08.08.2020.)

PRAVNI PROPISI

Strategija razvoja inovativnog turizma grada Šibenika 2015. – 2020., dostupno:

<https://www.sibenik-tourism.hr/upload/stranice/2019/04/2019-04-30/103/final.pdf>

(pristupljeno 10.08.2020.)

Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma („Narodne novine“ br. 52/19, 42/20)

POPIS SLIKA I TABLICA

SLIKE

Slika 1. Ukupan broj dolazaka turista u grad Šibenik (2016-2019)	4
Slika 2. Ukupan broj noćenja turista u Šibeniku (2016-2019)	5
Slika 3. Geografski položaj Šibenika	6
Slika 4. Tvrđava sv. Nikole	9
Slika 5. Tvrđava sv. Mihovila	10
Slika 6. Tvrđava Barona	11
Slika 7. Tvrđava sv. Ivana	12
Slika 8. Katedrala sv. Jakova.....	13
Slika 9. Šetnica u kanalu sv. Ante	15
Slika 10. Nacionalni park Krka	16
Slika 11. Nacionalni park Kornati	17
Slika 12. Otok Krapanj	18
Slika 13. Prokljansko jezero	19
Slika 14. Brošura o promociji Šibenika.....	23

TABLICE

Tablica 1. Dolazak domaćih i stranih turista u grad Šibenik (2016.-2019.).....	4
Tablica 2. Noćenje domaćih i stranih turista u gradu Šibeniku (2016.-2019.).....	5

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

U Zagrebu, 25. rujna 2020.

Studentica:

(potpis)